

5. Представительство граждан в суде: Учеб. пособие для студентов юрид. спец. вузов / М. И. Штефан, Е. Г. Дрижчаная, Е. В. Гусев. – К., 1991. – 231 с.
6. Красько И. Спорные проблемы представительства // Право Украины. 1998. – № 5. – С. 11– 14.
7. Харитонов Є. О., Сапіяхметова Н. О. Цивільне право України: Підручник. – К.: Істина, 2003. – 829 с.
8. Халатов С. А. Представительство в гражданском и арбитражном процессе – М., 2002. – 208 с.

АДАХОВСЬКА П. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач цивільного права, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ МАЙНОВИХ ПРАВ ПРИ ОНПЦІ

Охорона майна підопічного є найважливішим елементом цивільно-правового режиму майна підопічного. В силу специфіки положення підопічних як категорії осіб, права і законні інтереси яких є предметом особливої охорони з боку держави, щодо їх майна встановлюється спеціальний порядок охорони і застосовуються додаткові правові механізми захисту їх майнових прав.

Найбільш близьким за своїм змістом до інституту охорони майна слід вважати комплексне нормативно забезпечених заходів, зазначених у ст. 16 ЦК України. Безумовно, способи захисту цивільних прав, являються більш широкою категорією, так як захисту підлягають не тільки права, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, а й будь-які інші правомочності суб'єктів цивільно-правового обороту, закріплені нормами приватного права, різноманітність яких вкрай значна. Разом з тим, слід розуміти, що, з точки зору цивілістики, охорона майна є не що інше, як захист цивільних прав особи, яка володіє цим майном на законних підставах.

Без сумніву, підопічні, які мають у власності або на іншому речовому праві певне майно, мають у своєму розпорядженні і можуть використовувати самостійно або через своїх законних представників всі інструменти, пов'язані з його охороною, які закріплені за усіма учасниками правовідносин в області володіння, користування і розпорядження майном. І в цьому сенсі відмінностей між правовим режимом майна підопічних і інших громадян немає. Однак в силу специфіки положення підопічних як категорії осіб, права і законні інтереси яких є предметом особливої охорони з боку держави, а також загальним механізмом забезпечення речових прав, щодо майна даної групи суб'єктів

застосовується ряд додаткових процедур, спрямованих на його збереження і обмеження можливості зловживань, що можуть порушити права підопічних, пов'язані з належним їм майном.

Досліджуваний спеціальний цивільно-правовий режим майна, невід'ємним елементом якого є його охорона, встановлюється виключно стосовно майна, щодо якого у підопічного вишикли певні цивільні права. Отже, говорячи про охорону майна підопічних і про охорону майнових прав підопічних, автором розглядається, відповідно, як частина і ціле.

Необхідно підкреслити, що момент виникнення прав та обов'язків з охорони майна підопічного у різних груп суб'єктів даної сфери правовідносин не ідентичний. Як зазначається в науковій літературі, заходів до охорони майна неповнолітніх, які залишилися без піклування батьків, повинні бути прийняті органами опіки та піклування негайно після отримання відомостей про факт набуття дитиною даного статусу.

Безумовно, основою охорони майна підопічного слід визнати його належний облік, який є необхідним для подальшого забезпечення збереженості такого майна, управління і розпорядження ним і реалізується у вигляді складання деталізованого опису.

Охорона суб'єктивних прав — це діяльність по усуненню перешкод на шляху їх здійснення [1, с. 16–17]. Розрізняються, перш за все, дві форми такої діяльності: неопосередкована й опосередкована юрисдикційним органом. До першої відносяться міри самозахисту та доюрисдикційного врегулювання суперечок. У даному випадку суб'єкти матеріально-правових відносин самостійно здійснюють матеріально-правові засоби захисту прав. При опіці ці форми захисту практично не застосовуються, основною формою захисту особистих та майнових прав громадян при здійсненні опіки є юрисдикційна форма захисту. Різновидами юрисдикційної форми захисту вважаються судова та адміністративна (можливі змішані варіанти). Юрисдикційний орган не є (не повинен бути) учасником «спірних» матеріально-правових відносин. Тому для захисту прав потрібна діяльність по встановленню юридичних фактів, а кінцеві акти юрисдикційної діяльності (юрисдикційні способи захисту) зводяться до владного визнання (підтвердження) юридичних фактів та суб'єктивних прав.

Судова форма захисту є вищою формою захисту прав, оскільки форма судової діяльності (змагальність, незалежність суду, можливість перегляду судових рішень тощо) несе в собі найбільші гарантії досягнення істини. Процес розгляду та задоволення матеріально-правової вимоги завжди відбувається в суворо регламентованому законом порядку, який являє собою процесуальну форму реалізації права на захист суб'єктивного права або охоронюваного законом інтересу громадян [2, с. 66].

Аналіз чинного законодавства показує, що при опіці тією чи іншою мірою можливе застосування усіх перерахованих способів захисту порушених прав учасників правовідносин при здійсненні опіки.

Отже, роль права в охороні майнових прав громадян, щодо майна яких встановлено опіку, полягає по-перше, в забезпеченні належного управління майном, переданим під опіку, по-друге, у запобіганні зазіхань на це майно; нарешті, у випадку порушення майнових прав право виступає як засіб відновлення майнового стану потерпілого.

Список використаних джерел

1. Способы защиты гражданских прав в суде. Дис.... докт. юрид. наук в форме науч. доклада: 12.00.03 / Верпипинин А. П. С.-Пб., 1998. 56 с.
2. Гуреев П. П. Защита личных и имущественных прав. – М.: Наука, 1964. – 112 с.

ШВИДКА В. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук

ФУНКЦІЇ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРИВАТНОГО НАЙМУ ЖИТЛА

Цивільно-правова відповідальність — складна правова категорія, дослідженню якої присвячені чисельні роботи науковців, таких як М. М. Агарков, С. С. Алексєєв, С. Н. Братусь, В. П. Грибанов, О. С. Іоффе, В. М. Коссаєв, Н. С. Кузнецова, В. В. Лунь, М. С. Малєїн, В. Д. Примак, Н. О. Саніахметова, Р. О. Халфіна, Є. О. Харитонов, Я. М. Шевченко тощо.

Зазначені автори приділяли значну увагу функціям цивільно-правової відповідальності, що призвело до виділення кількох груп таких функцій, зміст яких є неоднаковим у різних учених. Є. О. Харитонов засоби відповідальності називав багатофункціональним феноменом, котрий одночасно має за мету (виконус функції): покарання порушника, поновлення існуючого стану, перевиховання порушника, виховання учасників правовідносин і тим самим запобігання правопорушенням на майбутнє [1, с. 377]. У дослідницькій літературі викладену позицію висловив також М. С. Малєїн, який функціями цивільно-правової відповідальності назвав виховно-запобіжну, репресивну (каральну) і компенсаційну (відплатну) [2, с. 40]. Таким чином, підтримуючи наведені вище позиції, цивільно-правовій відповідальності в рамках відносин приватного найму житла, на наш погляд, притаманні три функції: виховно-превентивна, компенсаційна та каральна.

Сутність виховно-превентивної функції цивільно-правової відповідальності полягає в тому, що: «загроза несення майнових втрат,